

OHNISKA NAPĚTÍ VE SVĚTĚ

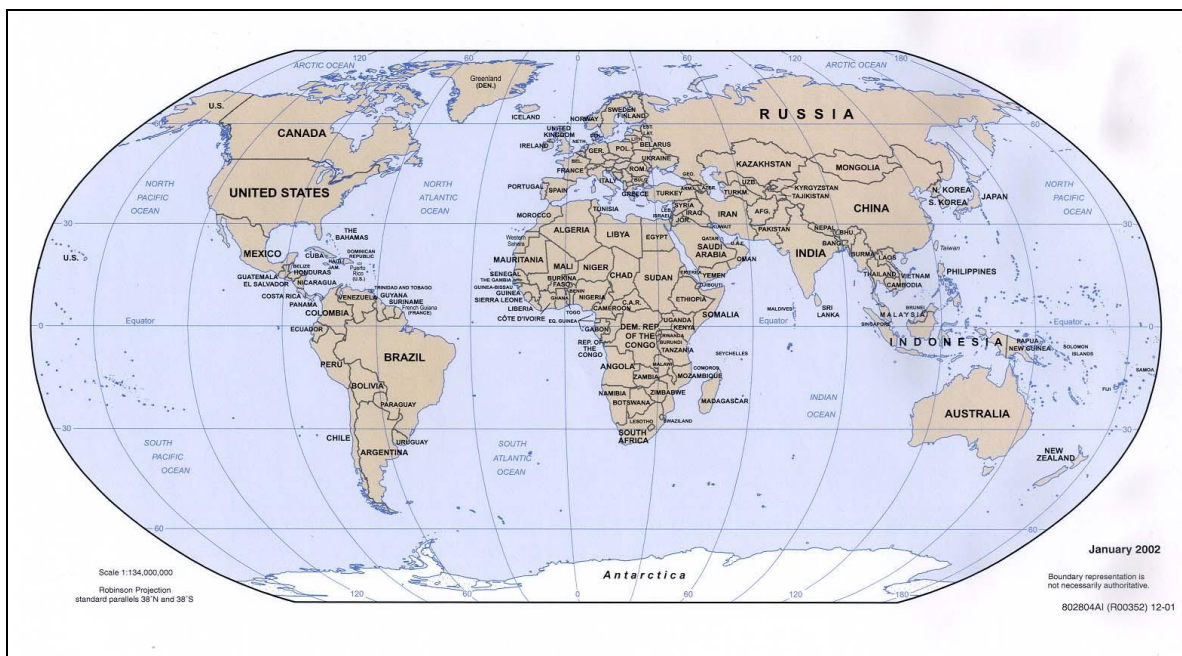
Ohniska napětí, neboli krizové oblasti jsou střety různých koncepcí řízení státu, společnosti, odlišného názoru na budoucí uspořádání země nebo nerovnoměrný ekonomický rozvoj sousedních zemí či jen oblastí jednoho státu. Problémy se dějí v oblasti styku různých kultur.

Příčiny konfliktů:

1. změna politického režimu
2. kolaps státu
3. nacionalismus a náboženský extremismus /2/3 konfliktů ve světě
4. spory o přírodní zdroje / ropa /
5. dopady kolonialismu
6. separatismus
7. povaha vládnoucího režimu – nikdy proti sobě nezbrojí demokratické státy
8. předchozí konflikty – každý konflikt stát ekonomicky vyčerpá, je pak náchylnější k dalšímu konfliktu
9. hypotéza obětního beránka – válka odvrátí pozornost od vnitřních problémů

<http://www.unium.cz/materialy/0/0/konfliktni-oblasti-sveta-m20912-p1.html>

Podstatou konfliktů je soupeření o politickou a hospodářskou moc ve světě

Obrázek č. 1: zdroj: http://mapasveta.info/svet/mapa_sveta.html

K nejožehavějším problémům současného světa patří dlouhodobý **izraelsko – palestinský** konflikt. Zde se na jedné straně angažují USA a silná celosvětová židovská lobby a na druhé straně miliony uprchlíků žijících v nouzových podmínkách a

v sousedních zemích. Ti jsou podporováni většinou arabských států. Ke konfliktu přispívá ještě koncentrace světových zásob ropy a plynu. Spadají sem konflikty mezi **Íránem a Irákem** – včetně **kurdské otázky**. Rovněž teroristické organizace AlKajdá a Hamáz.

Specifickým problémem v **Asii** je otázka lidských práv a omezování autonomie v některých oblastech **Číny – Tibet a Sin –ťiang**. Nesmí se opomenout počínšťování okrajových oblastí státu s dříve převládajícím nečínským obyvatelstvem. V minulosti se odehrálo několik válečných konfliktů a stále trvá v oblasti **Kašmíru**, o který usiluje **Indie a Pákistán** a část ho okupuje Čína.

Naprosto drastické jsou konflikty mezi různými kmeny v **Africe** – **Hutuové a Tutsiové** ve střední Africe a kmenové války v **Somálsku, Nigérii a Súdánu, Libérie**. V mnoha případech vývoj dosáhl takové situace, kdy země nemá centrální vládu a o moc soupeří vládcové s vyzbrojenými polovojenskými násilnickými skupinami – Somálsko.

Mapa Afriky, zvýrazněny jsou státy střední Afriky

Rwanda, Burundi, DRK, Středoafriká republika, Čad

Obrázek č. 2: zdroj:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Africa-countries-central.png>

Rodina Pygmejů v africkém Kongu

Obrázek č. 3: zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:DR_Congo_pygmy_family.jpg

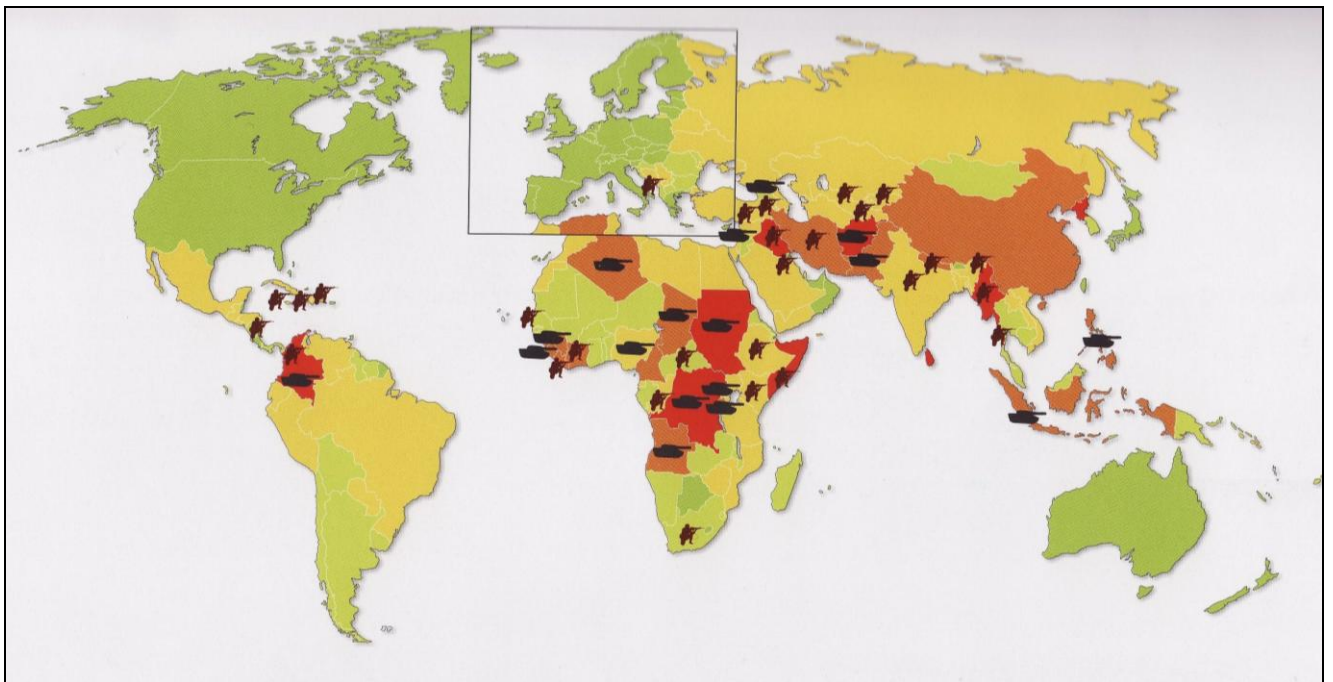
Jiného typu jsou problémy v nástupnických státech **SSSR**. Ruské menšiny žijící v řadě neruských států se dostaly do problémů při silné vlně nacionalismu po rozpadu **SSSR** a

mocné policie. (Moldavsko, Lotyšsko, Litevsko, jedním z problémů ruské federace je snaha o osamostatnění nebo o autonomii – Tatarštin, Čečensko, Krym, Abcházie, Náhorní Krabach a další oblasti neklidu).

Evropa není také ušetřena ohnisek napětí. Ve stručnosti připomínám Jugoslávii, konflikty v Albánii, dále konflikty na Kypru mezi Řeky a Turky. Problémy Baskicka a Katalánska ve Španělsku, v Severním Irsku a separatismus na Korsice.

Hlavním problémem na počátku 21.století je boj s terorismem. Pro další mírový vývoj světa je důležité se s ním vypořádat.

OHNISKA NEKLIDU VE SVĚTĚ

Obrázek č. 4: zdroj: Školní atlas Dnešní svět, TERRA, s.r.o., 2011

Důsledky konfliktů:

1. oběti na životech – především z řad civilistů
2. škody na majetku a životním prostředí
3. porušování lidských práv a svobod – nezákonné popravky, mučení, omezování svobody projevu, političtí vězni ...

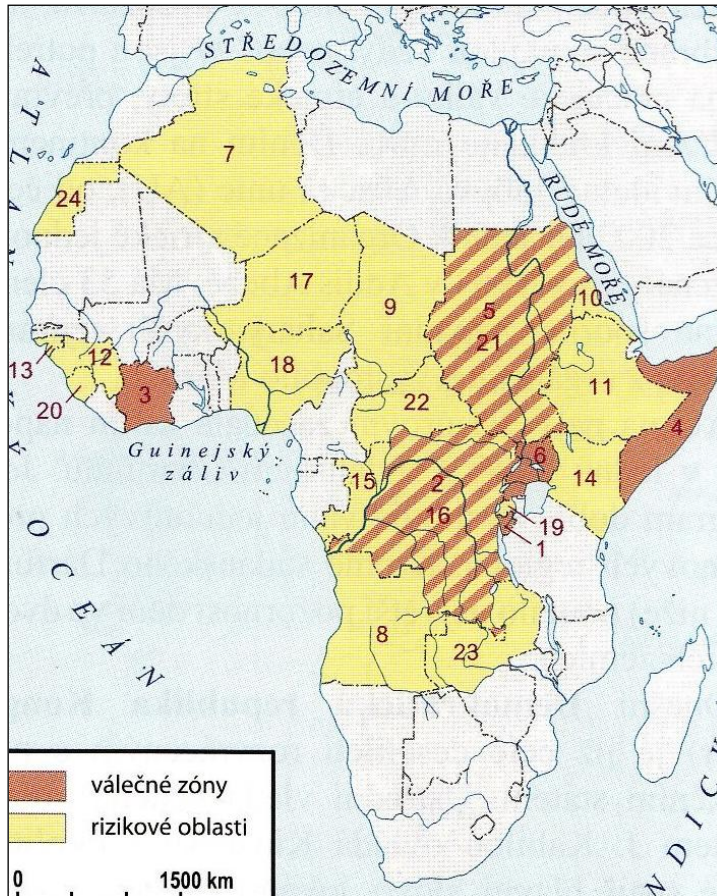
Ohniska napětí – příklady:

AFRIKA – SVĚTADÍL CHUDÝCH

Světadíl s **nejrychleji přibývajícím obyvatelstvem** (dnes o 2,1% ročně, svět 1,2%), světadíl **bídy, hladu a chudoby**. Humanitární pomoc řeší hlavně akutní problémy a nezabývá se vývojovou perspektivou. **Bipolární** svět již neexistuje, skončily angažované vzestupy supervelmocí a na jejich místo se tlačí asijská velmoc – **Čína** (hlavně v obchodní sféře). Po vyhlášení samostatnosti se země „černého kontinentu“ staly strůjci vlastního osudu. Nově vzniknuvší státy prožívaly to co má již Evropa za sebou.

Většinu států Afriky postihly vnitropolitické střety – začaly v Kongu – **1960 – ROK AFRIKY- hladomory, povstání, a pohraniční konflikty** a pokračují do dnešní doby.

Z mapky a uvedených adres zjistěte, o které problémové oblasti dneška se jedná.

Dalším problémem je ničivá expanze **AIDS**, která infikovala 24,5 mil. ob. Subsaharská Afrika zahrnuje 47 států a **HDP /ob. je 860 dolarů**, což je v paritě kupní síly **2150 USD**.

Porovnejte s ostatními státy světa.

OSN řadí **33** států Afriky do skupiny **nejméně** rozvinutých, tedy nejchudších., s vývozem zemědělských plodin a nezpracovaných nerostných surovin.

Obrázek č. 5: zdroj: ŠLACHTA, Mojmir, Tomáš BURDA a Milan HOLEČEK. *Ohniska napětí ve světě*. Praha: Kartografie Praha, a. s., a Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-7011-926-6.

Britové tvrdí, že Západ může Africe pomoci k tomu, aby si pomohla sama. Hospodářského vzestupu musí dosáhnout především vlastním úsilím. Jako tomu bylo např. u Číny, Indie, Vietnamu ...

Každý z 54 afrických států trápí problémy. Jejich příčiny se moc neliší: AIDS, chudoba, kmenové a etnické třenice, boj o moc, spory o území nebo suroviny. Veškerým děním na kontinentě se zabývá **Africká unie – AU** – od června 2002 následník Organizace africké jednoty, která vznikla v roce 1963 v Adrie Abebě.

http://www.valka.cz/clanek_13827.html - nastudujte „Současné konflikty v subsaharské Africe“

SÚDÁN

K zemím nejhůře postiženým nepokoji hraničícími s **genocidou** patří Súdán nejrozlehlejší africký stát - 2,5 mil km². Tvoří most mezi arabským světem a černou Afrikou. Dominantní role arabské složky obyvatelstva vyznávající islám. Polovina populace tvoří **Arabové, druhou niloté a bantuská etnika** – černošská. Soužití a kontakty s negroidními národy súdánského jihu nebyly nikdy ideální – otrokářství. Soužití tak odlišných společenstev zůstává problémem dodnes. **Proces arabizace** pokračuje dál a islám se stal národním náboženstvím, (75% populace). Hranice arabizovaného a arabského světa se posunula na **11. až 12. rovnoběžku**. Jižně od ní převažují **animisté a křesťané** nad muslimy.

Novým prvkem vývoje je těžba **ropy** na jihu.

Rizikovou oblastí zůstává **Jižní Súdán**. Ozbrojené frakce se střetli naposledy v roce **2006**. Někteří z rebelů bojovali za autonomii, jiní za samostatný černošský stát Azanii.

V roce byla vyhlášena autonomie jihu – již v roce **1972**, ale ta byla stále narušována. Vojenské operace a hladomor stály život 1,9 milionů obětí a o domov přišlo 4 miliony obyvatel.

Umar al Bašír

Obrázek č. 6: zdroj: ŠLACHTA, Mojmír, Tomáš BURDA a Milan HOLEČEK. *Ohniska napětí ve světě*. Praha: Kartografie Praha, a. s., a Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-7011-926-6.

Obrázek č. 7: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Omar_al-Bashir,_12th_AU_Summit,_090131-N-0506A-342.jpg

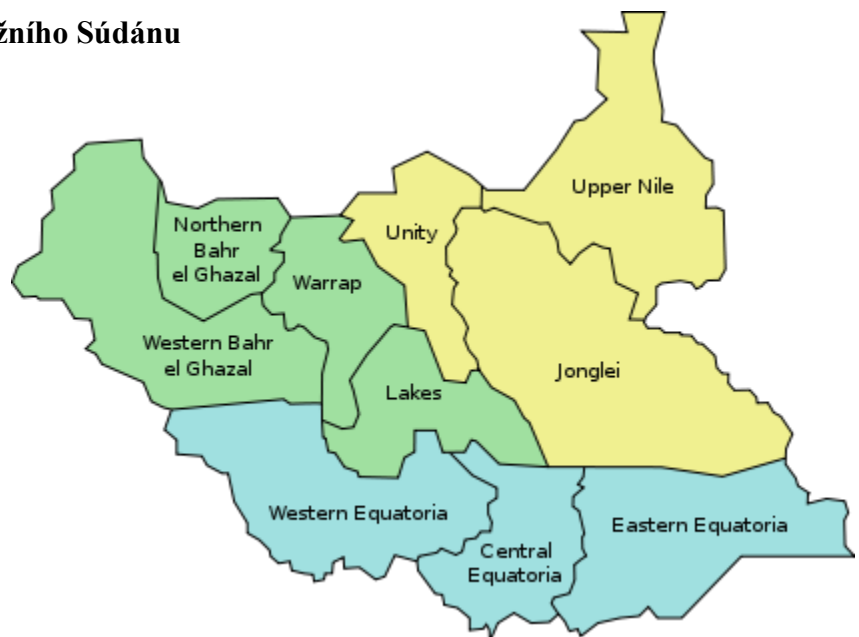
Autoritativní režim prezidenta Umara al Bašira přijal zásadu federativního uspořádání republiky a v roce **2005 se dohodl s obyvateli Jihu o ukončení konfliktu**. Toto území má na 6 let zaručenou autonomii a pak proběhlo referendum, zda setrvá v rámci Súdánu nebo se osamostatní.

Většina obyvatelstva si přeje nezávislost a tak **9. července 2011** vzniká nový stát **Jižní Súdán**, formálně **Jihosúdánská republika**, který se odtrhl od Súdánu. Hlavním městem se stala **Džuba** a prezidentem **Salva Kiir Mayardit**.

Jedním z konfliktů v oblasti byl **Dárfúr**, kde se střety kvůli zdrojům vody odehrávaly v minulosti a konflikt se rozhořel v roce 2003, kdy rebelové požadovali autonomii. Polovojevské arabské oddíly zvané Janjaweed „Muži na hřbetech koní“ začaly plundrovat a napadat. Proti nájezdníkům se zformovala vesnická domobrana, která byla nesourodá, ale krutá.

OSN vyhlásila Dárfúr za **oblast humanitární krize**, protože 2 miliony lidí opustilo své domovy a uchýlilo se do uprchlických táborů. Mezinárodního společenství vede diskusi o tom, zda násilí v Dárfúru má charakter genocidy – „**první genocida 21. století**“ nebo jen etnických čistek.

Administrativní uspořádání Jižního Súdánu

Prezident Salva Kiir Mayardit

Obrázek č. 8: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:SouthSudanStates.svg>

Obrázek č. 9: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Salva_Kiir_Mayardit.jpg

Politická mapa světa se v průběhu dvacátého století výrazným způsobem **měníla**. V roce **1900** existovalo na světě pouze **46** nezávislých států. Jedním z nejmladších států světa je africký stát **JIŽNÍ SÚDÁN**, který vznikl v červenci roku 2011. Jedná se o 54. africký stát.

Na světě je nyní **194** mezinárodně uznávaných suverénních států (**193 členů OSN a Vatikán**) a další asi desítky států, z nichž **některé vyhlásily nezávislost**, většinou ale

nejsou plně **mezinárodně uznávané** (například Palestina, Severní Kypr, Saharská arabská demokratická republika, Somaliland či Kosovo, které vyhlásilo nezávislost jako poslední takový stát v únoru 2008). Posledním uznávaným nezávislým státem se stala v červnu 2006 Černá Hora a v červenci 2011 v Africe **Jižní Súdán**.

SOMÁLSKO

Spolu s Kongem se označují za nejméně funkční státy Afriky. Úřední vláda neexistovala, dnešní vznikla v roce 2004 v Keni. Na výkonu moci se podílí „Roh Afriky“. **Po pádu režimu prezidenta M.Siada Barreho** v roce 1991 se země rozpadla na shluk klanových společenství, které bojují navzájem. Přežití této zemi zajišťovala zahraniční pomoc a v 90. letech už jen humanitární. Neúspěšný pokus OSN o vojenský zásah v letech 1992 – 1995 skončil s velkými ztrátami. Zemi opustil milion utečenců. „Warlordi“ – klanoví vůdci bohatnou vybíráním poplatků, obchodem s pašovaným zbožím, drogami a zbraněmi. Pobřeží je přístupné komukoliv.

Somalísko je rozděleno na **Somaliland, Puntland – Puntsko** a „zbytkové“ **Somalísko** (na mapce je vyznačeno žlutě), kde se odehrávají boje občanské války, do kterých se na přelomu let 2006 – 2007 zapojila i Etiopie.

Somaliland není formálně uznáván, ale fakticky funguje jako svrchovaná republika s vlastními symboly, úřady a zastupitelským sborem. Hlásí se k islámu.

Puntland je autonomní stát uvnitř **Somalíska**. Puntsko se vyhlásilo autonomním státem v roce 1998 s tím, že se nedomáhá mezinárodního uznání, ale počítá s přeměnou Somalíska na federaci. Spor o tři pohraniční regiony, které ovládá, vede se Somalilandem a ten trvá dál.

SOMÁLSKO a/ SOMALILAND b/ PUNTLAND c/ SPORNÉ ÚZEMÍ

Obrázek č. 10 a 11 zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Puntland_map_regions.png
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Puntland.gif>

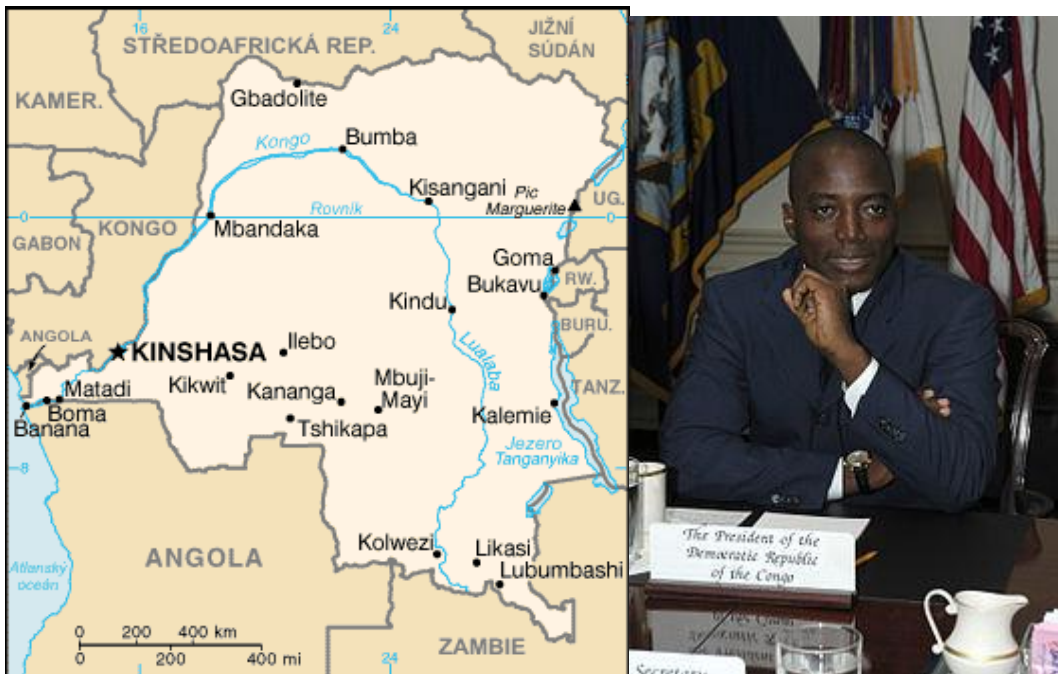
DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA KONGO

Desetiletí rozvrácený a nefunkční stát. Ústřední vláda s prezidentem **J.Kabilou** ovládá hlavní město Kinshasu a okolí. Zbytek území je pod vedením lokálních držitelů moci – anarchie. Dochází k etnickým střetům. Od svržení diktátora **Mobutua** v roce 1997 se bojuje hlavně na východě země (každodenní znásilňování žen).

V roce **2006** proběhly svobodné volby po 40 letech, ale nenastala žádná změna. V tomto státě se stala anarchie normou a lidský život zde nemá cenu (3,9 mil. mrtvých).

Od roku 2006 je země rozdělena do 26 autonomních provincií. Oficiálně toto dělení platí od začátku roku 2009. Před rokem 2009 se stát členil na 11 provincií. Nové provincie se dále dělí na 192 teritorií (krajů) a ty se dělí na města a vesnice.

Nové rozdělení Demokratické republiky Kongo prezident Joseph Kabila

Obrázek č. 12 a 13:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joseph_kabila.jpg

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_dem_rep_Kongo.png

NIGÉRIE

Obrázek č. 14 zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_nigerie.png

V Západní a střední Africe má tato země velký vliv. Hospodářský gigant v těžbě a vývozu **ropy v bažinaté deltě Nigeru**.

Příjmy z vývozu ropy plní státní pokladnu, ale těžba **zatěžuje zdejší životní prostředí**. Místní etnika s tímto nesouhlasí – hlavně národ Idžů a požadují podíl na zisku společností.

Dochází k pravidelným sabotážím, únosům a útokům se ztrátami na životech.

V deltě působí různé odbojové skupiny a řada loupežnických tlup, které kradou ropu.

Použité zdroje:

Mapa světa - politická mapa. In: [online]. [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://mapasveta.info/svet/mapa_sveta.html

L. PETHERAM. Soubor:DR Congo pygmy family.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:DR_Congo_pygmy_family.jpg

Soubor:Africa-countries-central.png. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Africa-countries-central.png>

Soubor:Omar al-Bashir, 12th AU Summit, 090131-N-0506A-342.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Omar_al-Bashir,_12th_AU_Summit,_090131-N-0506A-342.jpg

DANIELEMEZZALIRA. Soubor:SouthSudanStates.svg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:SouthSudanStates.svg>

ROCKETT, Jenny. File:Salva Kiir Mayardit.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Salva_Kiir_Mayardit.jpg

Soubor:Puntland map regions.png. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Puntland_map_regions.png

Soubor:Puntland.gif. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Puntland.gif>

NÁDVORNÍK. Soubor:Mapa dem rep Kongo.png. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_dem_rep_Kongo.png

C. STIKKEL, Helene. Soubor:Joseph kabila.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joseph_kabila.jpg

NÁDVORNÍK. Soubor:Mapa nigerie.png. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-06-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_nigerie.png

HANUS, Martin a Luděk ŠÍDLO. *Školní atlas: Dnešního světa*. TERRA,s.r.o.a TERRA-KLUB,O.P.S., 2011. ISBN 978-80-902282-6-9.

ŠLACHTA, Mojmir, Tomáš BURDA a Milan HOLEČEK. *Ohniska napětí ve světě*. Praha: Kartografie Praha, a. s., a Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-7011-926-6.